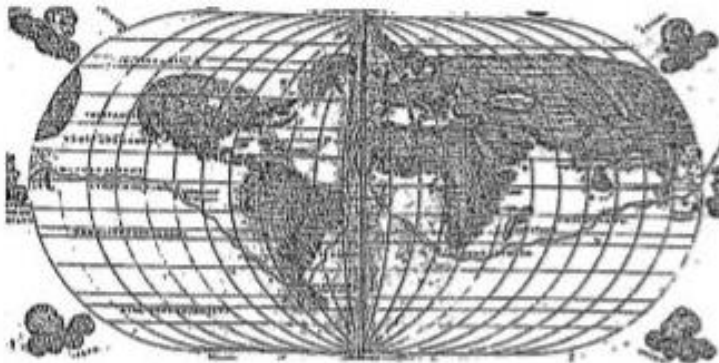

Důsledky objevných plaveb

Mapa světa z roku 1543 s vyznačenou trasou Magalhãesovy výpravy. Porovnejte tuto mapu se současnou mapou světa. V čem se liší? Co je zakresleno nepřesně? Co chybí úplně?

- ⊗ Po kom se Amerika jmenuje a proč?
- ⊗ Kdo první obeplul zeměkouli? Co tím dokázal?

Důsledky objevných plaveb

Jako všechno nové měly i objevné plavby důsledky kladné i záporné.

Obrovský význam měly pro poznávání světa. Byly objeveny nové kontinenty a spolu s nimi nespočetné druhy nových rostlin, zvířat, hmyzu apod. Evropané se seznámili s novými zemědělskými plodinami: bramborami, kukuřicí, boby, rajskými jablíčky, tabákem aj. I krocan nebo morče pocházejí původně z Ameriky. Evropané nakonec v Americe našli i to, po čem tak toužili – nové zdroje zlata a stříbra. Přliv drahých kovů do Evropy však také způsobil pokles jejich ceny, což mělo svoje důsledky, o nichž si budeme povídat na začátku oddílu *Raný novověk*. Státy, které se podílely na zámořských objevech (zpočátku hlavně Španělsko a Portugalsko, později i Francie a Anglie), zabíraly nové končiny, rozšiřovaly tak svoje území a postupně začaly bohatnout ze zámořského obchodu.

Jenže Evropané nepřicházeli do liduprázdných končin. Ve Střední a Jižní Americe existovaly v té době vyspělé civilizace Aztéků a Inků, které však na rozdíl od Evropanů neznaly stříelné zbraně. Proto mohly i poměrně malé skupiny evropských (zejména španělských) dobyvatelů Indiány brutálně likvidovat. Španělům se skutečně podařilo říše Aztéků i Inků vyvrátit. Navíc do Ameriky zavleklí choroby (např. chřipku), s nimiž tamní obyvatelstvo nikdy nepřišlo do styku, nemělo proti nim vypěstované obranné látky, a proto na ně umíralo. Dá se říci, že zatímco pro Evropany mělo objevení Ameriky většinou pozitivní důsledky, pro Ameriku nikoli.

Objevení Ameriky mělo také nepříznivý dopad na obyvatelstvo Afriky. Evropané totiž nutili Indiány dřít v dolech a na plantážích, ale ti nebyli schopni tak těžkou práci vydržet. Proto byli do Ameriky dováženi černí otroci z Afriky. Obchod s otroky připravil Afriku za několik set let o statisíce, možná miliony obyvatel. Většina z nich však do Ameriky nikdy nedopluhla, protože nepřežila nelidské zacházení „lovců lidí“ přímo v Africe nebo příšerné podmínky v podpalubí na otrokářských lodích.

- ⊗ Jaké důsledky měly objevné plavby pro Evropu? Jaké pro Ameriku a Afriku?
- ⊗ Které světadíly Evropané v té době ještě neznali?

PŘEDKOLUMBOVSKÁ AMERIKA

Indiáni ve Střední a Jižní Americe znali zemědělství, proto žili usedlým způsobem a mohli vytvářet velké říše a budovat kamenná města. Nejvyspělejší kultura byla kultura Mayů ve Střední Americe. Mayové sice neznali kolo, ale dokázali například vybudovat kamenné pyramidy podobné mezopotamským zikkuratům nebo provádět výpočty o pohybech Venuše. Mayská civilizace byla na vrcholu v době, kdy v Evropě vládl Karel Velký. Když se Evropané dostali do Ameriky, byla už zaniklá a Střední Americe dominovali Aztákové, nechvalně proslulí četnými lidskými oběťmi. Nejrozsáhlejší říši vytvořili Inkové: zabírala téměř celé západní pobřeží Jižní Ameriky. Inkové dokázali tak velké území ovládnout také proto, že vybuďovali dokonalé komunikace, po nichž se mohlo rychle přesouvat vojsko – desetitisíce kilometrů dlážděných silnic až do výšky 5000 m n. m. Hluboké rokliny překonávali visutými mosty. Most přes řeku Apurimac, který visel na provazech silných jako lidské tělo, sloužil od roku 1350 až do roku 1880.

☒ Když si uděláte o Mayích, Aztéckých a Incích referát, dozvíte se o nich mnohem více zajímavostí. Zkuste také zjistit, kdo byli Toltékové a Olmékové.

Taková Čarodějova pyramida, jedna z nejstarších mayských kultovních míst

Indiáni Severní Ameriky byli lovci, neusadili se, ale měli své stálá loviště. Některé kmeny měly sezonní sídliště, kam se vracely po lovecké sezoně; žily tedy polousedlým životem. Severoameričtí Indiáni často vystupují v „kovbojích“ a „indiánkách“ – filmech a knihách, jejichž děj se odehrává v Severní Americe v 18.–19. století. Jedním z nejznámějších autorů takových knih je Karel May.

☒ Četli jste už nějakou „mayovku“?

☒ Kdo byl „poslední Mohyčan“?

☒ Připravte si referát o některém ze severoamerických indiánských kmenů – Apačích, Komančích, Siouxech, Čemonožcích...

Odpovědi na otázky napište na zvláštní papír.